

Demirtaş Ceyhun'la Söyleşi...

Sol düşüncüyü özümsemiş Ceyhun, özellikle son yıllarda Atatürkçü düşüncenin ve Aydınlanma felsefesinin yılmaz savunucularından birisi olmuştu... Ancak Demirtaş Ceyhun, karşı devrimcilere inat Atatürkçülük yerine “Kemalizm” sözünü yeğ tutuyordu...

Alev COŞKUN

Yitirdiğimiz Demirtaş Ceyhun, Atatürk'ün Aydınlanma devrimlerine inanmış solcu bir aydındır.

Düşüncelerini açıkça söyleyen ve yazan bir düşünürdü... Türkiye Yazarlar Sendikası'nda Oktay Akbal ve Aziz Nesin'in başkanlığında, Genel Sekreter olarak hiç yılmadan, bükülmeden düşünce özgürlüğü savaşımı verdi. Çağdaş, aydın, çok yönlü, demokrat, uygar, ilkeli, ödün vermeyen onurlu bir yazardı.

Sadece romancı, öykücü özetle edebiyatçı değil toplumsal ve siyasal alanda da, etkin olarak yazılar yazıyor, söyleşilere katılıyordu.

Demirtaş Ceyhun Cumhuriyet gazetesinin ikinci sayfasında “Olaylar ve Görüşler” sütununda ve Aydınlık dergisinde siyasal ve toplumsal konularda güncel yazılar yazıyordu. Ceyhun aynı zamanda Cumhuriyet Kitap'ın da bir yazarıydı.

Cumhuriyet kitaplarında yayımlanmış “Çünkü Ben Edebiyatçıyım” adlı kitabı vardı, geçen ay da “Anayasa Yasa mıdır” adlı kitabı yayımlanmıştı.

İşin ilginç yanı, yine Cumhuriyet Kitapları'ndan “Cadı Fırtınası” adlı romanı dizgiden çıkıp basılmak üzere matbaaya verilmişti. Bu ayın ortasında okuyucu ile buluşacak bu kitabın kitapçı raflarında yer almasını ne yazık ki Demirtaş yoldaş göremeyecek.

Demirtaş Ceyhun'la en son uzun görüşmemiz Nisan 2009'da İzmir Kitap Fuarı'nda oldu... İki gün Cumhuriyet standında yan yana kitaplarımızı imzaladık... Doğal olarak edebiyattan, şiirden ve kuşkusuz ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü zor durumdan uzun uzun konuştuk.

Söz dönüp dolaşık kiliseye başkaldıran ve

Hıristiyanlığın özeleştirisini yapmasını sağlayan Martin Luther'e geldi.

Ceyhun, her söyleşisinde olduğu gibi etkin bir biçimde konuşuyor, Martin Luther'in yürekli davranışıyla Batı düşüncesine büyük soluk aldırıp, çağ atlattığını heyecanla anlatıyordu...

Sis Çanı Yayınları'ndan çıkan “Aydınlarımız ve Laisizm” adlı kitabını anımsattım ve bu kitapta kendisinin bu konuyu nasıl ele alıp okuyucuya aktardığından söz ettim. Evet evet diyerek yanıtladı ve söyleşimizi sürdürdü.

Aynı kitapta Martin Luther'in Yunus Emre için söylediklerinden söz etti. Erdoğan Alkan'ın Varlık dergisinin 1997 tarihli sayısında çıkan “Elsa'nın Mecnunu Aragon ve İslam Kültürü” adlı denemesinde verdiği bilgileri yansıttı. Buna göre, Hıristiyanlıkta reformist Martin Luther kendisinden 300 yıl önce yaşamış Yunus Emre'nin şiirlerini Erasmus'a göndererek, “Bunları çoğaltıp yayın. Bu Türkmen dervişi dinde reformu bizden çok daha önce gerçekleştirmiş...” diye yazmış, ta 16. yüzyılda (Aydınlarımız ve Laisizm, Sis Çanı Yayınevi, 2000, s. 129).

Böylece, İslamiyet tarihinde ilk kez özeleştirisi yapma olanağı Anadolu'da söz konusu dönemde doğmuştu.

Pierre Seghers, “L'Amour Sublime” adlı kitabında Yunus Emre'den çevirdiği şiirlere yer vermiş ve şöyle yazmıştı:

“Yunus'un şiirleriyle Batı dünyası ilk kez, 1438 ve 1458 yılları arasında Osmanlı Cezaevi'nde yatan bir İtalyan sayesinde karşılaştı.

Bu İtalyanın çevirilerini 16. yüzyılın başlarında Martin Luther, Erasmus ve Sebastian Frank kendi dillerine aktararak Avrupa'ya tanıttılar.

Şöyle bir soru akla geliyor: Rönesansın bu üç hümanistin zihinlerine, onları zincirlerinden kurtaran düşüncenin ilk tohumlarını, onlardan üç yüz yıl önce yaşayan bu genç Türk şairi, bu genç Türk dervişi mi attı acaba? (Erdoğan Alkan, Yunus Emre, E. Yayınları, 1995, s. 44)

İşte, Demirtaş Ceyhun'la konuşmalar önce edebiyatla, şiirle başlar, sonra hümanist felsefeye dalardı...

Sol düşüncüyü özümsemiş Ceyhun, özellikle son yıllarda Atatürkçü düşüncenin ve Aydınlanma felsefesinin yılmaz savunucularından birisi olmuştu... Demirtaş, bir Türkmen yörüktü. Türkmenlerden, yörüklerden söz eder, babasının Atatürk devrimlerine yürekten bağlılığını yazılarında anlatırdı.

Ancak Demirtaş Ceyhun, Atatürkçülük yerine karşı devrimcilere inat “Kemalizm” sözünü yeğ tutuyordu.

İşte Demirtaş'tan anlamlı bir alıntı:

“Küreselleşme yaftası altında ABD emperyalizmi adına “ulus devlet bitmiştir” yaygaralarıyla Türk ordusuna ve Kemalizme saldırıların iyice yoğunlaştığı şu günlerde, bir eski Yargıtay başkanının da Kemalizm'e saldırırken, “Mustafa Kemal'in kurduğu laisizm değil, laikçiliktir” demesi gibi, devrim ve reformları halilhamur ediveren bu çevrelerin Atatürk adına bir “izm” eklemek yerine “Atatürkçülük” diye yeni bir deyim uydurması da, “Kemalizm” sözcüğünün içindeki devrimci anlamı gözlerden kaçırmak için midir acaba, kimbilir?

Bu nedenle ben de bir Türk solcusu olduğum için Atatürkçü değil Kemalistim işte!..”

(Anayasa Yasa mıdır, Cumhuriyet Kitapları, s. 69-70).

Bu yazıyla Demirtaş Ceyhun'u bir kez daha sevgi ve saygı ile anıyorum. Son yazdığı “Anayasa Yasa mıdır” kitabını da beni son derece onurlandırarak şöyle imzalamıştı:

“Eski dost Alev Coşkun'a sevgi ve son yılların Alev Coşkun'una saygı ile..”

İşık içinde kal sevgili Demirtaş...

ar yakın olmamıştı.

vetiye kazanın!

n birine sizi gönderelim. Maldivler,
a. Detaylı bilgi: 101cennet.com ve
stos!

garanti.com.tr

EN HIZLI
ÇÜNKÜ EN KOLAY

VİN!